

er et meget stort og værdifuldt Antal af Eiendommene, væsentligt alle de, der svare Bygningskat, som hverken have denne Stat eller have en tilsvarende Grundbyrde, vil man maatte allerede deraf se det Svage og Vaklende i dette Forsvar, og man vil da have en ligefrem Afgjørelse af, at det aldrig kan være rigtigt og retferdigt at fastslaa saadanne Grundbyrder for kun et Antal af Statens Eiendomme. Søvrigt forekommer det mig heller ikke ganske korrekt, naar man med en saa let Fod gaar hen over det og siger: det er aldeles ligegyldigt for de nuværende Besiddere, enten Gammelstatten er stor eller lille. Jeg beder lagt Mærke til, at i trange Tider, hvor det er vanskeligt for Skatteyderne at tilveiebringe det Fornødne — og i den Henseende ere vi ikke fremmede, vi have vist omtrent Alle erfaret, at et Aar som 1864 kan give Anvisning i saa Henseende — er det ikke ligegyldigt, om den Grundbyrde, der hviler paa Eiendommen, er stor eller lille. Dernæst siger man, at det ved Eiendommenes Realisation skulde være aldeles ligegyldigt for den Mand, der kjøber Eiendommen, om Grundbyrden var stor eller lille, idet han jo kan se sig for og indrette Kjøbssummen derefter. Dertil vil jeg svare, at man ikke maa trække for store Vexler paa Menigmand; man maa ikke forlange, at han med samme Lethed som Andre skal kunne kalkulere de Byrder, der hvile paa Eiendommen, navnlig naar der fremkommer saa forbausende og mærkværdige Bestemmelser som de, der angaa Gammelstatten. Jeg kunde nævne fra min egen Erfaringskreds Exempler paa, at det undertiden, maatte ikke saa sjældent, sker, at Folk, der kjøbe en Eiendom, netop fordi de ikke har kunnet kalkulere Byrden, der hviler derpaa, ligefrem ere gaaede til deres Ruin. Siger man saa, at Vedkommende skal se sig for, og at Lovgivningen ikke saaledes kan tage sig af hver Mands Sag, vil jeg dertil svare, at saa vilde jeg meget beklage, naar der ikke er Grund dertil, at Staten saa var den, der skulde undgaaes derfor. Søvrigt indrømmer jeg, at det heller ikke er min Hovedindvending, det er kun en mindre Indvending. Min Hovedindvending vil fremgaa af det Følgende og viser sig, naar man ser hen til, hvorledes Sagen stiller sig fra selve Statens Side. Her haaber jeg, at der er Noget, vi absolut maa kunne blive enige om, og det er dette, at for at en Stat skal kunne opnaa saa stor finantseel Styrke som muligt, er det uafviselig fornødent, at den søger at udjævne sit Skattevæsen saa usigtigt som muligt. Enhver Kurre, der kommer paa Traaden, enhver Mangel, der viser sig i saa Henseende, vil gjøre, at Staten ikke kan op-

naa den finantseelle Kraft og Styrke, som den vilde kunne opnaa, naar dens Skattevæsen var i tilbørlig Orden. Jeg tror ikke, at Noget vil kunne indvende noget Betydeligt herimod. Nuomstunder tales der meget om Statens Kraft og om, hvad man skal gjøre for at udvikle og befæste denne, og jeg haaber ikke at skulle blive modsagt, naar jeg siger, at den finantseelle Side af Statens Styrke just ikke har mindst at sige. Vil man da ikke ogsaa indrømme, at naar man kunde bringe det dertil, at Staten med Hensyn til sin hele Skatteordning havde det saaledes, at der var en fuldstændig jævn og ligelig Fordeling af Skatterne overalt, en Skatteordning, som den med Lethed kunde gjøre de fornødne Tilføielser til, hvis Trang dertil skulde komme, saa var den ganske anderledes befæstet i finantseel Henseende. Naar der blot fremkom dette One, at man kom til Indførelsen af en Indtægtsbeskatning — og jeg paastaar, at den Tid vil absolut komme — tro de Herrer da ikke, at det vilde have sin Betydning, at vi endnu have en saa slet fordelt Stat som Gammelstatten istedetfor faste Grundbyrder, en Stat, der skal være med til at tjene til Vedømmelse af de faste Eiendommens Værdi, uagtet den uregel-mæssige Fordeling deraf maa bidrage til at svække denne Vedømmelse? Heller ikke kan det være skjult for de Herrer, at Gammelstattens Beløb egentlig ikke er det samme, som det har været, idet Mønten stadig varierer. Det er ikke nu det samme, som da vi fik den nye Mønt, og det vil atter blive et andet om 10 Aar; Forandringerne i Eiendommenes Værdi staa ikke i et bestemt Forhold til Møntværdiens Forandringer, og Gammelstatten stiger ikke i samme Forhold som Eiendommenes Værdier og kan navnlig ikke tjene til Maalestof for disse, naar man kommer ind paa, hvilken Indflydelse de faste Statsprioriteter have derpaa, fordi denne Statsprioritet ikke hviler paa alle Eiendomme. Hvem ser altsaa ikke, at idet man gaar over til at forandre en saadan midlertidig Byrde og lader den blive en fast Statsprioritet, maa man absolut komme til at gjøre noget Uretferdigt, enten set fra Kreditors eller Debtors Side, i dette Tilfælde set fra Statens eller Skatteydernes Side? Nu gjør jeg fuldstændig Fordring paa eller forventer i det Mindste, at det ærede Flertal i denne Sag ikke vil undslaa sig for at dele denne Anskuelse med mig, idet jeg refererer til den Stilling, det har indtaget med Hensyn til Afgjørelsen af andre Byrder, der ere fuldt saa gamle som og endnu ældre end Gammelstatten. Jeg tror, at den Anskuelse, man ved sin Velighed har